

El col·leccionista Rafael Tous (Barcelona, 1940) és l'arquetip del col·leccionista vocacional. No compra per interès immediat, ni per a la posteritat, sinó que ho fa per afinitat sensible i intel·lectual amb els artistes que li són contemporanis, tot i que la seva col·lecció és molt més extensa.

És una col·lecció de col·leccions, que tant inclou art negre, com postals antigues, fotografies, revistes, etc. No obstant això, cal remarcar que va ser capaç d'abandonar una línia tradicional per lliurar-se amb entusiasme als artistes que promovien l'art de les idees, més enllà de la materialitat del mateix objecte, i ha esdevingut, sens dubte, el col·leccionista que disposa de la millor col·lecció d'art conceptual català.

I és que hi va creure des del seu naixement.

L'art²⁰¹⁰ 01 de colleccionar

El món de les col·leccions privades

Rafael Tous

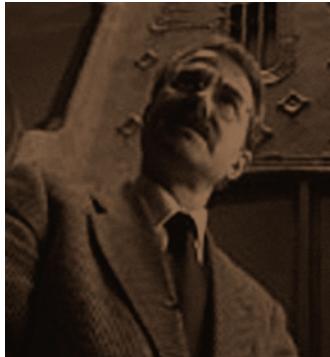
FUNDACIÓ
VILA CASAS

ESPAI
A0
BARCELONA

CAN
FRAMIS
BARCELONA

L'art de col·leccionar. Amb el pas dels anys, el col·leccionisme ha anat canviant, però no la vocació col·leccionista, que respon a una aventura intel·lectual i a una experiència estètica. Hi ha una idea errònia d'aquesta pràctica, perquè el col·leccionista, més que pensar en la inversió o en la possessió, actua mogut per la sensibilitat, per la cultura i per la intuïció, que el fan atresorar unes obres amb l'objectiu de gaudir-les i compartir-les. Per això amb el cicle "L'art de col·leccionar" volem retre homenatge a aquells que Balzac va definir com "els homes més apassionats que hi ha en el món".

Daniel
Giralt-Miracle
Critic
i historiador
de l'art
>

La Fundació Vila Casas ha confiat la direcció i conducció del cicle “L'art de col·lecció” que se celebra a l'espai AØ de Can Framis a Daniel Giralt-Miracle.

La seva feina s'ha vist reconeguda amb diversos premis ACCA i el Premi Nacional de Cultura que atorga el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya (2003).

Nascut el 1944 a Barcelona, llicenciat en Filosofia i Lletres i en Ciències de la Informació i diplomat en Disseny i Comunicació a Alemanya, Giralt-Miracle és un professional de llarga trajectòria, que ha actuat tant en el camp de la crítica i la història de l'art, com en l'ensenyament del disseny i en l'organització d'exposicions, en l'àmbit nacional i internacional. També ha tingut responsabilitats en la gestió cultural pública i privada. Entre d'altres càrrecs, ha estat director del Museu d'Art Contemporani de Barcelona, comissari general de l'Any Internacional Gaudí (2002) i membre del Reial Patronat del Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía de Madrid.

Exerceix la crítica d'art des del 1966, és col·laborador habitual en diversos mitjans de comunicació, ha comissariat més d'un centenar d'exposicions i és autor de diferents llibres i monografies. La seva feina s'ha vist reconeguda amb alguns premis ACCA i el Premi Nacional de Cultura que atorga el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya (2003).

És vicepresident emèrit de l'Associació Internacional de Crítics d'Art (AICA) i president emèrit de l'Associació Catalana de Crítics d'Art (ACCA), membre corresponent de la Real Academia de Bellas Artes de San Fernando de Madrid i de la Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Carles de València, i acadèmic numerari de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona i de la Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi de Barcelona.

l'entrevista

per Daniel Giralt-Miracle

Què és el col·leccionisme per a tu?

El col·leccionisme és com una obsessió que fa que vulguis posseir coses, fotografies, quadres, bibelots... foteses que trobes boniques, que t'emocionen. Allò que t'entra pels ulls i t'entusiasma. És una cosa instantània, dels sentiments. És com l'amor.

Primer és el sentiment?

Sí

Més que una línia estètica?

Per a mi sí, perquè tot i que se m'ha acusat de promocionar coses absurdes, jo sempre he fomentat el que m'ha agrat.

Podríem dir que en la teva trajectòria de col·leccionista hi ha tres èpoques? Una de centrada en el col·leccionisme clàssic català (Rusiñol, Casas, Nonell), una altra que suposaria la recuperació dels realismes després de l'abstracció (Boix, Equip Crònica, Equip Realitat, Estampa Popular, Niebla, etc.), i una de tercera, i potser la definitiva, dedicada a l'art conceptual i els nous llenguatges artístics?

Sí pel que fa a les tres etapes, però no perquè la del conceptualisme no és la definitiva. Ho va ser entre els anys seixanta i vuitanta, quan m'identificava amb aquest corrent, encara que la gent em deia que aquelles obres no tenien cap ni peus, que eren experiments, que no tenien cap valor de futur o sentit

El col·leccionisme és com una obsessió que fa que vulguis posseir coses (...) foteses que trobes boniques, que t'emocionen...

...el
col·leccióisme
és intuïció
sempre. Cada
vegada que he
començat una
col·lecció ho
he fet
de manera
intuïtiva.

poètic..., tot i que per a mi sí que en tenien i moltíssim. Però quan el conceptualisme s'anà diluïnt, em vaig començar a interessar per uns altres mitjans com la fotografia contemporània o les instal·lacions amb vídeo.

D'acord, però és evident que els conceptuals t'han interessat molt. De fet, tu els vas acollir quan ni les galeries ni els museus els feien cas?

I tant! Jo comprava art conceptual i em deien que estava boig perquè comprava unes fotografies d'uns arbres embolicats del Francesc Abad en un bosc de Terrassa o una terrissa del Noguera que és una pinta que ha fet amb un motlló o un Pazos que reciclava objectes trobats en un supermercat xinès. Tot això a la gent li semblava molt estrany!

Però tu vas seguir amb la teva i comprant obres de Francesc Torres, Balcells, Muntadas, Miralda, Rabascall, Benito i no et vas equivocar. Tots ells són avui els més internacionals i premiats de Catalunya!

Sí, però jo no crec que sigui un problema d'equivocar-se o d'encertar-la. Quan un s'enamora no s'equivoca, si realment creus en allò que t'ha enamorat, allò no et defraudarà mai. A més jo anava als estudis dels artistes, hi parlava i quan decidia comprar una peça, ho feia convençut. I realment penso que tinc la majoria de les obres bones que es van produir a Catalunya en aquell moment.

I tu no has anat sempre de talonari. Hi ha hagut èpoques que havies de pagar a terminis.

I tant! I suant de vegades i patint i somniant durant tres dies seguits què has fet!, que estàs boig! I encara més perquè compres sense saber què passarà amb aquelles peces en el futur. Fixa't que em vaig separar fa uns 25 anys i en el repartiment de béns amb la meva exdona no vaig voler de cap manera desprendre'm de cap peça d'art conceptual, vaig preferir quedar-me amb obres que no tenien cap valor de mercat però que m'agradaven molt.

I que després han passat a tenir valor de mercat!

Sí, i ha resultat que les d'art conceptual més que cap!

Tal com ens has recordat abans, en un moment determinat, quan les galeries encara no presentaven fotografia i els museus

tampoc s'interessaven per aquesta disciplina, tu vas fer una forta aposta per la fotografia.

Sí, fa uns vint anys que compro fotografia.

D'aquí?, de l'estrange?

D'aquí i especialment de l'estrange. La fotografia mai ha estat estimada perquè li passa el mateix que a l'obra gràfica: a la gent no li interessa perquè es pot multiplicar moltes vegades, perquè no li consta que s'hagin destruït els clixés un cop fetes les còpies i perquè diu que és molt fàcil de falsificar. I tot i així, la fotografia avui té unes cotes de mercat molt més altes que moltes pintures.

Quan un s'enamora no s'equivoca, si realment creus en allò que t'ha enamorat, no et defraudarà mai.

Ets un obsés del vintage o pot ser una bona còpia?

Compro fotografia contemporània, i compro la còpia feta pel mateix artista.

Per tant segueixes en la teva línia intuïtiva...

És que el col·leccióisme és això, és intuïció sempre. Cada vegada que he començat una col·lecció ho he fet de manera intuïtiva. T'he comentat que també col·leccioava postals del segle XIX i principis del segle XX. Vaig començar a fer-ho quan aquestes postals valien 5 pessetes i ara moltes d'aquestes postals valen 25/30/40 €, i això les que es troben, perquè s'estan esgotant!

Com conserves la teva col·lecció? Una col·lecció tan extensa i tan variada, la tens emmagatzemada, la tens exhibida, penses en un museu?

Tinc la col·lecció a casa, unes coses més emmagatzemades i d'altres més a la vista i tota la meva vida he somniat amb un museu per poder exposar tot l'art conceptual que tinc, tota la pintura, tota la fotografia contemporània... però no tinc les possibilitats monetàries per a fer-me un edifici de 25.000 o 30.000 m². Això no ho podré fer mai en la vida, imagino, si no és que rebi una herència d'algun parent desconegut dels Estats Units, o d'algún boig! Per tant, ja m'he tret del cap el somni

...el meu paper és
el de preservar
les obres d'art de

la meva
generació (...)
per a
ensenyar-les
a les generacions
següents.

de poder veure alguna vegada en conjunt tota la col·lecció. Per això he optat per fer itineràncies, moltes itineràncies de la col·lecció, perquè la gent pugui gaudir del que faig i per poder explicar, en les taules rodones que s'organitzen al voltant d'aquestes exposicions, que és per a mi ser un col·leccionista i que es pot ser col·leccionista amb pocs diners, perquè hi ha la idea que ser col·leccionista costa molts diners i si es compra en un època i en un moment determinat, l'art és assequible per a moltíssima gent.

Moltíssima gent que en podria gaudir dia a dia, com fas tu, que el tens a casa i forma part de la teva vida quotidiana.

Sí perquè a més l'estic
movent contínuament, i
estic sempre mirant el que
tinc i com ho poso...

Una cosa que m'agrada
és que en la teva col·lecció
no solament hi tens les
obres, sinó que hi tens
les revistes, els llibres i
els documents que acompanyen
les obres... És la
informació la que et porta
a la compra?

Sí. Em documento
sempre, quan vaig a exposicions hi compro els catàlegs, sempre
m'informo dels artistes que m'interessen i ara amb Internet de
seguida busco que ha fet aquest o aquell artista.

Quines són per a tu les perles de la teva col·lecció?

Això és com els fills, quina és la perla dels teus fills? No es
pot triar i realment no tinc favorits de cap mena, perquè ja t'he
dit que m'agrada tot el que tinc.

De tota manera, has fet una selecció per a exposar-la a Can
Framis. Quins criteris has seguit?

He triat peces del conceptualisme que, per a mi, tenen un
fons poètic important, en certa manera són obres deuteores de
Brossa, perquè no sé si els conceptuals són conscients o no,
però per a mi, Brossa va ser el primer conceptual del país. Són
obres llegibles, que pots mirar-les, com si llegeixis un llibre.

...es pot ser col·leccionista amb pocs diners (...) si es compra en un època i en un moment determinat...

És tanta la teva passió per l'art que no has pensat mai a ser
artista o no t'hauria agradat ser artista?

No, ser artista no m'hauria agradat. És cert que m'agrada
molt fer fotografies i penso que faig molt bones fotografies, però
no les he exposat mai a la meva vida i no les exposaré, perquè
crec que el meu paper és el de preservar les obres d'art de la
meva generació -sempre he comprat als artistes de la meva
generació- per a ensenyar-les a les generacions següents.

No hem parlat de Metrònom, centre que vas impulsar a
partir de l'any 1980 per a exposar-hi l'obra dels artistes
joves i emergents i que finalment vas tancar. Potser va ser
víctima de l'èxit? Va créixer, va prosperar, va tenir tanta
gent... que després sostenir-lo ja era superior als recursos
que ingressava?

Es podia haver-lo continuat sostenint però penso que totes
les idees tenen una caducitat, tenen un cicle. I Metrònom va
fer el seu. Però certament jo vaig gaudir molt a Metrònom, amb
tots els amics triant artistes, gent jove emergent, m'ho vaig
passar molt bé, molt bé.

Estàs content, doncs, de la teva actuació en el camp de les
arts?

Sí. Diuen que a la vida has de tenir un fill, plantar un arbre
i escriure un llibre; em falta escriure un llibre però també ho
faré i això t'ho avanço com
a primícia: penso escriure
les meves memòries de tot
el que he viscut entorn de
les arts.

Bé, doncs, no triguis
a fer-ho!

Això és com els
fills. Quina és la
perla dels teus fills?
No es pot triar i
realment no tinc
favorits...

la col·lecció

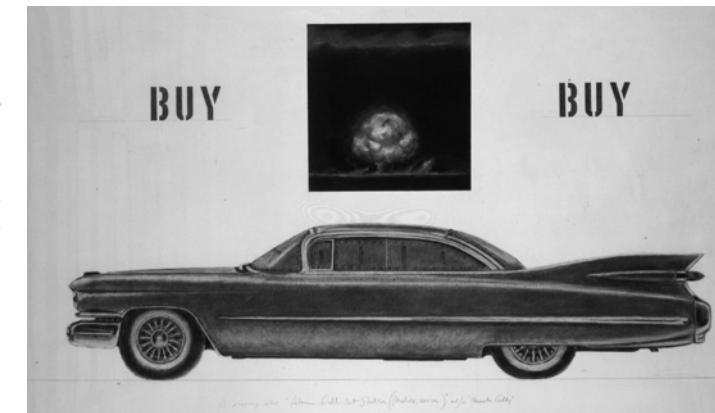
per Daniel Giralt-Miracle

La selecció d'obres de la col·lecció de Rafael Tous que es presenta ara a l'Espai AØ de Can Framis no està feta a l'atzar. Al contrari. És una tria molt pensada. Posseïdor d'una extensa col·lecció, que va començar a configurar els anys seixanta i que abasta camps molt diversos, Tous no va dubtar gens ni mica a decidir quin d'aquests camps li agradaria mostrar, i és que sent predilecció per l'art conceptual, gràcies al qual inqüestionablement avui és el col·leccionista català més important d'aquest corrent.

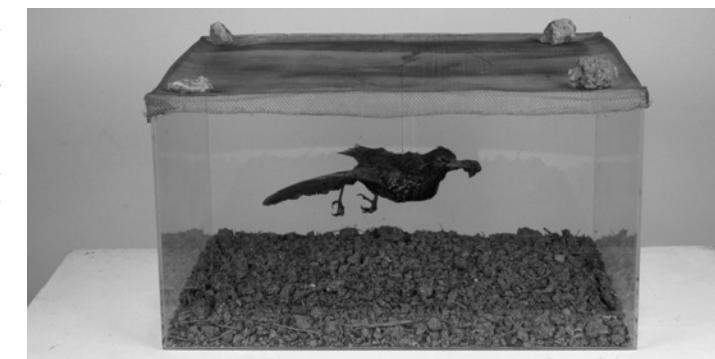
Després de les múltiples manifestacions de l'art abstracte i de les variades recuperacions de la figuració va aparèixer en l'escena artística el denominat art conceptual, també conegut com l'art de les 4 M (més mental menys material) que, per la seva radicalitat, inicialment no va aconseguir el suport ni dels galeristes, ni de les fires, ni dels museus. Érem als anys seixanta del segle passat i Tous, per afinitats generacionals i intel·lectuals, va sintonitzar molt bé amb aquella generació d'artistes amb la qual va decidir comprometre's. Així començà a comprar les seves obres, fossin instal·lacions, vídeos, objectes manipulats, perquè no li importava què era, sinó què li transmetia. Va ser d'aquesta manera que va aplegar les millors creacions de Francesc Torres, Jordi Benito, Carlos Pazos, Francesc Abad, Eugènia Balcells, Jordi Cerdà, Ferran Garcia-Sevilla, Antoni Llena, Antoni Miralda, Fina Miralles, Antoni Muntadas, Pere Noguera, Jordi Pablo, Joan Rabascall, Àngels Ribé, Benet Rossell, Jaume Xifra, del Grup de Treball, entre molts altres artistes que van tenir el coratge de trencar amb la tradició i arriscar-se a fer propostes noves que avui són apreciades per la crítica i pel mercat, pel seu valor artístic i per la seva cotització. I aquells autors que aleshores tot just començaven s'han convertit en les figures més internacionals de la nostra cultura, mereixedors de premis importants i que tenen obra en els fons dels museus més rellevants d'arreu del món.

Per tant, és evident que l'encert de Tous va més enllà del fet de protegir i promoure l'art conceptual, perquè radica en la decisió que va prendre de deixar-se guiar pel seu olfacte i sensibilitat.

Francesc
Torres
Atomic
Fallout Shelter
1982
Fotografia:
Ramon
Calvet

Josefina
Miralles
Ocell
1973
Fotografia:
Ramon
Calvet

Jaume
Xifra
S/T
1975
Fotografia:
Ramon
Calvet

Antoni
Llena
Dolmen
1977
Fotografia:
Rocco
Ricci

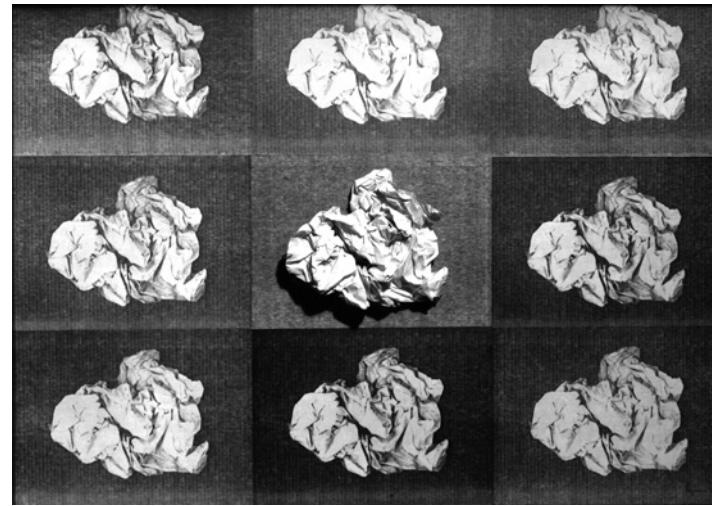

Antoni Muntadas
*Media sites /
Media monuments
(fragment)
1981*
Fotografia:
Ramon Calvet

Eugenia Balcells
*Supermercat
(fragment)
1976*
Fotografia:
Ros Ribas

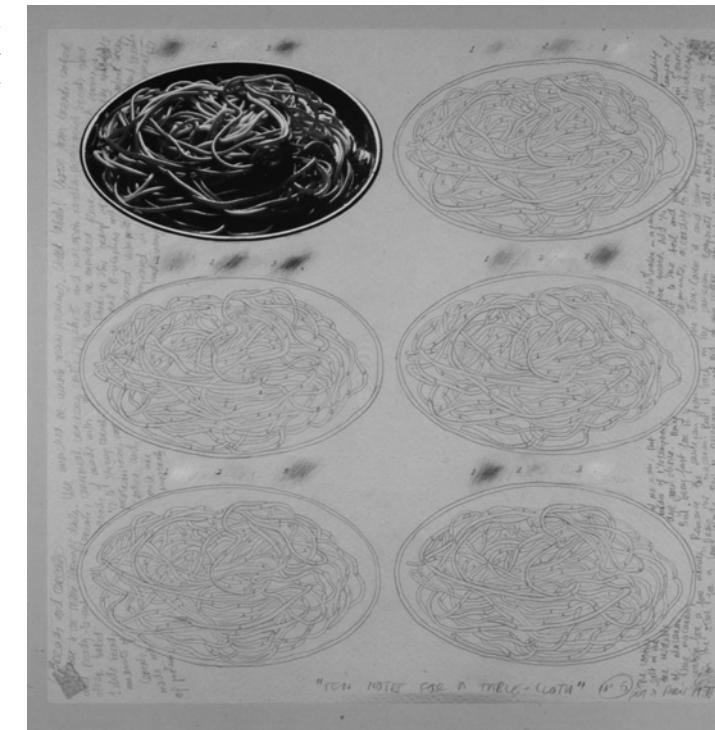
Joan Rabascall
La Voz de su Amo
1973
Fotografia:
Ramon Calvet

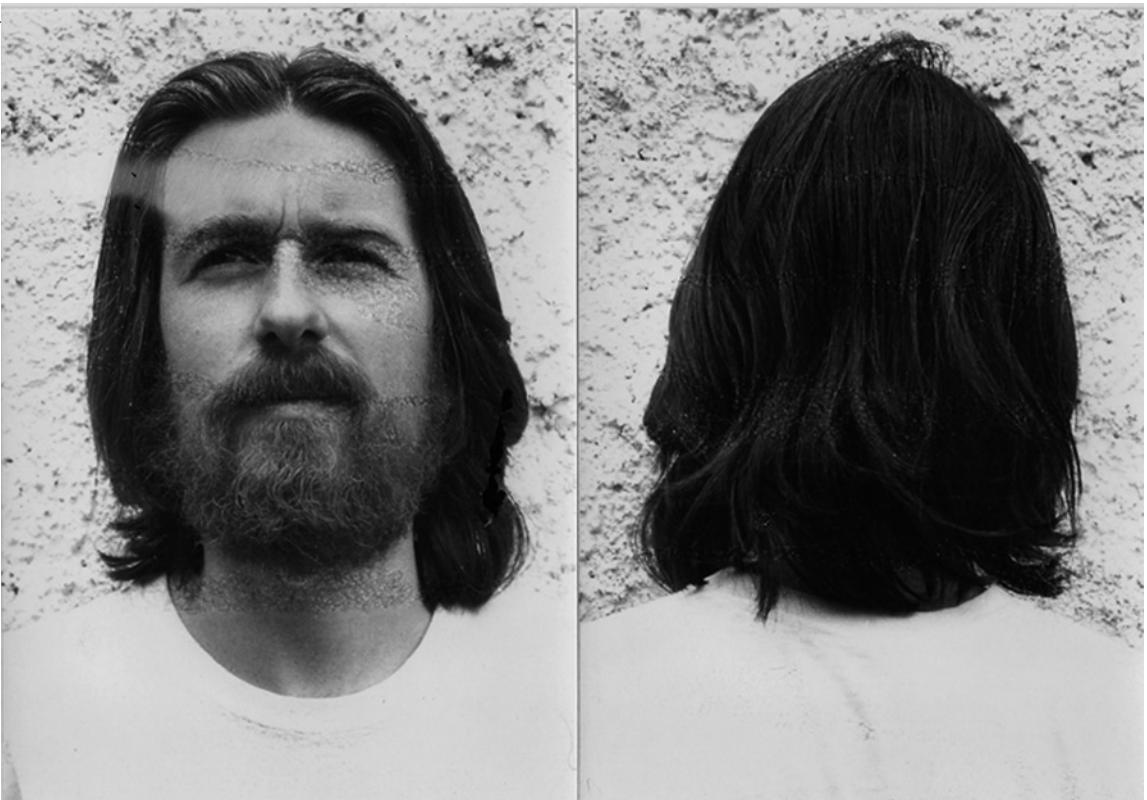
Pere Noguera
Paper Arrugat
1975
Fotografia:
Ramon Calvet

Antoni Miralda
*Ten notes for a
table cloth*
1975

Jordi Benito
*Assaigs per a
l'Òpera Europa
Nothing, N° 11, III
(fragment)*
1983

Francesc Abad
Davant / Darrera
1972-1992

ISSN xxxx-xxxx
Dipòsit Legal: X-xxxxx-xxxx
Disseny gràfic:
www.anaclapes.com

FUNDACIÓ VILA CASAS

Oficines
Carrer Ausiàs Marc, 20, pral.
08010 Barcelona
Tel. 93 481 79 80
fundacio@fundaciovilacasas.com
www.fundaciovilacasas.com

Espai Volart / Volart 2
Carrer Ausiàs Marc, 22
08010 Barcelona
Tel. 93 481 79 85
espaivolart@fundaciovilacasas.com

Can Framis
Carrer Roc Boronat, 116-126
08018 Barcelona
Tel. 93 320 87 36
canframis@fundaciovilacasas.com

Can Mario
Plaça Can Mario, 7
17200 Palafrugell (Girona)
Tel. 972 306 246
canmario@fundaciovilacasas.com

Palau Solterra
Carrer de l'Església, 10
17257 Torroella de Montgrí (Girona)
Tel. 972 761 976
palausolterra@fundaciovilacasas.com

Exposició L'art de col·leccionar

Rafael Tous

Fotografia portada: Ros Ribas

Espai AØ de Can Framis

Del 9 de març al 30 d'abril de 2010
de dimarts a dissabte d'11.00 h a 18.00 h

FUNDACIÓ
VILA CASAS

ESPAI
AØ
BARCELONA

CAN
FRAMIS
BARCELONA

L'art²⁰¹⁰ de collectar El món de les col·leccions privades

El arte de coleccionar. Con el paso de los años, el coleccionismo ha ido cambiando, pero no la vocación del coleccionista, que responde a una aventura intelectual y a una experiencia estética. Hay una idea errónea de esta práctica, porque el coleccionista, más que pensar en la inversión o en la posesión, actúa movido por la sensibilidad, por la cultura y por la intuición, que hacen atesorar unas obras con el objetivo de disfrutarlas y compartir las. Por ello con el ciclo "L'art de coleccionar" queremos rendir homenaje a aquellos que Balzac definió como "los hombres más apasionados que hay en el mundo".

El coleccionista Rafael Tous (Barcelona, 1940) es el arquetipo de coleccionista vocacional. No compra por interés inmediato, ni para la posteridad sino que lo hace por afinidad sensible e intelectual con los artistas que le son contemporáneos, aunque su colección es mucho más extensa. Es una colección de colecciones, que tanto incluye arte negro, como postales antiguas, fotografías, revistas, etc. No obstante, cabe remarcar que fue capaz de abandonar una línea tradicional para entregarse con entusiasmo a los artistas que promovían el arte de las ideas, más allá de la materialidad del propio objeto, convirtiéndose, sin duda, en el coleccionista que dispone de la mejor colección de arte conceptual catalán. Y es que creyó en él desde su nacimiento.

La Fundació Vila Casas ha confiado la dirección y conducción del ciclo "L'art de coleccionar" que se celebra en el espacio AØ de Can Framis a Daniel Giralt-Miracle.

Nacido el 1944 en Barcelona, licenciado en Filosofía y Letras y en Ciencias de la Información y diplomado en Diseño y Comunicación en Alemania, Giralt-Miracle es un profesional de larga trayectoria, que ha actuado en el campo de la crítica y de la historia del arte, como en la enseñanza del diseño y en la organización de exposiciones, en el ámbito nacional e internacional. También ha tenido responsabilidades en la gestión cultural pública y privada. Entre otros cargos, ha sido director del Museu d'Art Contemporani de Barcelona, comisario general del Año Internacional de Gaudí (2002) y miembro del Real Patronato del Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía de Madrid.

Ejerce la crítica de arte desde 1966, es colaborador habitual en diversos medios de comunicación, ha comisariado más de un centenar de exposiciones y es autor de distintos libros y monografías. Su trabajo ha sido reconocido con varios premios ACCA y el Premio Nacional de Cultura que otorga el Departamento de Cultura de la Generalitat de Catalunya (2003).

Es vicepresidente emérito de la Asociación Internacional de Críticos de Arte (AICA) y presidente emérito de la Asociació Catalana de Crítics d'Art (ACCA), miembro correspondiente de la Real Academia de Bellas Artes de San Fernando de Madrid y de la Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Carles de València y académico numerario de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona i de la Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi de Barcelona.

la entrevista

por Daniel Giralt-Miracle

¿Qué es el coleccionismo para ti?

El coleccionismo es como una obsesión que hace que quieras poseer cosas, fotografías, cuadros, bibelots... bagatelas que encuentras bonitas, que te emocionan. Aquello que te entra por los ojos y te entusiasma. Es una cosa instantánea, de los sentimientos. Es como el amor.

¿Primero es el sentimiento?

Sí

¿Más que una línea estética?

Para mí sí, porque aunque se me ha acusado de promocionar cosas absurdas, siempre he fomentado lo que me ha gustado.

¿Podríamos decir que en tu trayectoria de coleccionista hay tres épocas? Una centrada en el coleccionismo clásico catalán (Rusiñol, Casas, Nonell), otra que supondría la recuperación de los realismos después de la abstracción (Boix, Equip Crònica, Equip Realitat, Estampa Popular, Niebla, etc.) y una tercera, quizás la definitiva, dedicada al arte conceptual y los nuevos lenguajes artísticos?

Sí, respecto a las tres etapas, pero no porque la del conceptualismo no es la definitiva. Lo fue durante los años sesenta y ochenta, cuando me identificaba con esta corriente aunque la gente me decía que aquellas obras no tenían ni pies ni cabeza, que eran experimentos que no tenían ningún valor de futuro o sentido poético... aunque para mí sí que lo tenían y muchísimo. Pero cuando el conceptualismo se fue diluyendo, me empecé a interesar por otros medios como la fotografía contemporánea o las instalaciones con vídeo.

De acuerdo, pero es evidente que los conceptuales te han interesado mucho. De hecho ¿Tú los escogiste cuando ni las galerías ni los museos les hacían caso?

¡Y tanto! Yo compraba arte conceptual

y me decían que estaba loco porque compraba unas fotografías de unos árboles envueltos de Francesc Abad en un bosque de Terrassa o una pieza de barro de Noguera que es un peine que ha hecho a partir de un molde o un Pazos que reciclabas objetos encontrados en un supermercado chino. ¡Todo esto a la gente le parecía muy extraño! Pero tú seguiste a la tuya y comprando obras de Francesc Torres, Balcells, Muntadas, Miralda, Rabascall, Benito y no te equivocaste. ¡Todos ellos son hoy en día los más internacionales y premiados de Cataluña!

Sí pero no creo que sea un problema de equivocarse o de acertarla. Cuando uno se enamora no se equivoca, si realmente crees en aquello que te ha enamorado, aquello nunca te defraudará. Además, yo iba a los estudios de los artistas, hablaba con ellos y cuando decidía comprar una pieza, lo hacía convencido. Y realmente pienso que tengo la mayoría de las obras buenas que se produjeron en Cataluña en aquel momento. Y tú no has ido siempre de talonario. Ha habido épocas en las que tenías que pagar a plazos.

¡Y tanto! ¡Y a veces sudando y sufriendo y soñando durante tres días seguidos qué has hecho! ¡Estás loco! Y aún más porque compras sin saber qué pasará con aquellas piezas en el futuro. Fíjate que me separé hace unos 25 años y en el reparto de bienes con mi ex mujer no quise desprenderme de ninguna manera de ninguna pieza del conceptual, preferí quedarme con obras que no tenían ningún valor de mercado pero que me gustaban mucho.

¡Y que después sí que han pasado a tener un valor de mercado!

¡Sí y ha resultado que las de arte conceptual más que ninguna! Tal y como nos has recordado antes, en un momento determinado, cuando las galerías no presentaban fotografía y los museos tampoco se interesaban por esta

disciplina, tú hiciste una fuerte apuesta por la fotografía.

Sí, hace unos veinte años que compro fotografía.

¿De aquí, del extranjero?

De aquí y especialmente del extranjero. La fotografía nunca ha sido apreciada porque le pasa lo mismo que a la obra gráfica: a la gente no le interesa porque se puede multiplicar muchas veces, porque no le consta que se hayan destruido los clichés una vez hechas las copias y porque dicen que es muy fácil de falsificar. Y aún así, la fotografía hoy en día tiene unas cotas de mercado mucho más altas que muchas pinturas.

¿Eres un obsesionado del vintage o puedes ser una buena copia?

Compro fotografía contemporánea y compro la copia hecha por el mismo artista. **Por lo tanto, sigues en tu línea intuitiva...**

Es que el coleccionismo es eso, es intuición siempre. Cada vez que he empezado una colección lo he hecho de manera intuitiva. Te he comentado que también coleccionaba postales del S. XIX y de principios del S. XX. Empecé a hacerlo cuando estas postales valían 5 pesetas y ahora muchas de estas valen 25/30/40 €. ¡Y esto las que se encuentran, porque se están agotando!

¿Cómo conservas una colección tan extensa y tan variada, la tienes almacenada, expuesta, piensas en un museo?

Tengo la colección en casa, unas cosas más almacenadas y otras más a la vista y toda mi vida he soñado con un museo para poder exponer todo el arte conceptual que tengo, toda la pintura, toda la fotografía contemporánea... pero no tengo las posibilidades monetarias para hacerme un edificio de 25.000 o 30.000 m². Esto no lo podré hacer nunca en la vida, imagino, ¡A no ser que reciba una herencia de los Estados Unidos o de algún loco! Por lo tanto, ya me he quitado de la cabeza el sueño de poder ver algún día en conjunto toda la colección. Por ello he optado por hacer itinerancias, muchas itinerancias de la colección, para

que la gente pueda disfrutar de lo que hago y pueda explicar en las mesas redondas que se organizan alrededor de estas exposiciones, qué es para mí ser un coleccionista y que se puede ser coleccionista con poco dinero y si se compra en una época y en un momento determinado, el arte es asequible para mucha gente.

Muchísima gente que podría disfrutar día a día, como haces tú, que lo tienes en casa y forma parte de tu vida cotidiana.

Sí porque además la estoy moviendo continuamente y estoy siempre mirando lo que tengo y cómo lo pongo...

Una cosa que me gusta es que en tu colección no solamente tienes las obras sino que tienes las revistas, los libros y los documentos que acompañan las obras...

¿Es la información la que te lleva a la compra?

Sí, me documento siempre, cuando voy a exposiciones compro los catálogos, siempre me informo de los artistas que me interesan y ahora con Internet enseguida busco información sobre uno u otro artista.

¿Cuáles son para ti las perlas de tu colección?

Esto es como los hijos, ¿Cuál es la perla de tus hijos? No se puede escoger y realmente no tengo favoritos de ningún tipo porque ya te he dicho que me gusta todo lo que tengo.

De todas formas has hecho una selección para exponerla en Can Framis, ¿Qué criterios has seguido?

He escogido piezas del conceptualismo que para mí tienen un fondo poético importante, en cierta manera son obras deudoras de Brossa porque no sé si los conceptuales son conscientes o no, pero para mí Brossa fue el primer conceptual del país. Son obras legibles que puedes mirarlas, como si leyeras un libro.

¿Es tanta tu pasión por el arte que no has pensado nunca en ser artista o no te habría gustado serlo?

No, artista no me habría gustado. Es

cierto que me gusta mucho hacer fotografías y creo que hago muy buenas fotografías pero no las he expuesto nunca en mi vida y no las expondré porque creo que mi papel es el de preservar las obras de arte de mi generación -siempre he comprado a los artistas de mi generación- para enseñarlas a las generaciones siguientes.

No hemos hablado de Metrònom, centro que impulsaste a partir del año 80 para exponer la obra de los artistas jóvenes y emergentes y que finalmente cerraste. ¿Quizás fue víctima del éxito? Creció, prosperó, tuvo tanta gente... que después ¿Sostenerlo ya era superior a los recursos que ingresaba?

Se podía continuar sosteniendo pero pienso que todas las ideas tienen una caducidad, tienen un ciclo. Y Metrònom hizo el suyo. Pero ciertamente yo disfruté mucho en Metrònom, con todos los amigos escogiendo artistas, gente joven emergente, me lo pasé muy bien, muy bien.

¿Estás contento, entonces, de tu actuación en el mundo de las artes?

Sí. Dicen que en la vida has de tener un hijo, plantar un árbol y escribir un libro. Me falta escribir un libro pero también lo haré y esto te lo avanzo como primicia: pienso escribir mis memorias de todo lo vivido alrededor de las artes.

Bien, pues ¡No tardes en hacerlo!

la colección

La selección de obras de la colección de Rafael Tous que se presenta ahora en Can Framis no está hecha al azar. Al contrario. Es una selección muy pensada. Poseedor de una extensa colección, que comenzó a configurar en los años sesenta y que abarca campos muy diversos, Tous no dudó nada en decidir cuál de estos campos le gustaría mostrar, y es que siente predilección por el arte conceptual, gracias al que incuestionablemente hoy es el coleccionista catalán más importante de esta corriente.

Después de las múltiples manifestaciones del arte abstracto y de las variadas recuperaciones de la figuración, cuando el arte estaba inmerso en un proceso de desmaterialización creciente y la forma daba paso a la idea, apareció en la escena artística el denominado arte conceptual, también conocido como el arte de las 4 M (más mental menos material), que por su radicalismo, inicialmente no consiguió el apoyo ni de los galeristas ni de las ferias, ni de los museos. Estábamos en los años setenta del siglo pasado y Tous, por afinidades generacionales e intelectuales, sintonizó muy bien con aquella generación de artistas con la que decidió comprometerse. Así empezó a comprar sus obras, fueran instalaciones, vídeos, objetos manipulados, porque no le importaba qué era, sino qué le transmitía. Fue así que juntó las mejores creaciones de Francesc Torres, Jordi Benito, Carlos Pazos, Francesc Abad, Eugènia Balcells, Jordi Cerdà, Ferran García-Sevilla, Antoni Llena, Antoni Miralda, Fina Miralles, Antoni Muntadas, Pere Noguera, Jordi Pablo, Joan Rabascall, Angels Ribé, Benet Rossell, Jaume Xifra, del Grup de Treball, entre otros muchos artistas que tuvieron el coraje de romper con la tradición y arriesgarse a hacer propuestas nuevas que hoy son apreciadas por la crítica y por el mercado, por su valor artístico y por su cotización. Y aquellos autores que entonces estaban empezando se han convertido en las figuras más internacionales de nuestra cultura, merecedores de premios importantes y que tienen obra en el fondo de los museos más relevantes alrededor del mundo. Por tanto, es evidente que el acierto de Tous va más allá del hecho de proteger y promover el arte conceptual porque radica en la decisión que tomó de dejarse guiar por su olfato y sensibilidad.